

PROGRAMMET DELAKTIG I VANDA

Godkänts i stadsstyrelsen 11.4.2022

DJÄRVA, AVSPÄNDA OCH TRIVSAMMA VANDA ÄR EN FÖREGÅNGARE FÖR HÅLLBARHET

Invånarna i Vanda upplever delaktighet i sina egna liv och samhörighet med staden och sin närmiljö. De hör till gemenskaper där de kan engagera sig och bli uppskattade. De påverkar aktivt staden och samhället.

Programmets mål

Vi vill att alla Vandabor ska ha en möjlighet att bli hörda och uppleva delaktighet. Stadens anställda, ledning och förtroendevalda ska främja välfärd och förtroende, och där kan delaktighetsarbetet vara till stor hjälp. Deltagande är inte bara att rösta och påverka utan innebär också invånarnas egen aktivitet, gemenskap och en känsla av samhörighet.

Vår vision är att invånarna i Vanda upplever delaktighet i sina egna liv och tillhörighet till staden och sin närmiljö. De hör till gemenskaper där de kan engagera sig och bli uppskattade. De påverkar aktivt staden och samhället.

Olika sätt att delta och påverka behövs för att komplettera den representativa demokratin, öka tryggheten och bygga upp ett samtalsklimat som överskrider alla klyftor. För att nå en likvärdig delaktighet krävs möjligheter för alla att delta, och stöd för olika invånargrupper. Målet med programmet Delaktig i Vanda är att införliva främjandet av delaktighet i hela personalens verksamhet och tillföra det som ett perspektiv i allt arbete.

Delaktighet i samhället

Delaktighet i den omgivande gemenskapen

Delaktighet i det egna livet

Var och en av stadens anställda kan också i vardagliga möten med invånarna inverka på upplevelserna av delaktighet!

Programmets innehåll

Programmet Delaktig i Vanda består av detta visuella, kompakta program och av ett längre dokument med bakgrundsfakta.

1. [Förord](#)
2. [Inledning](#)
3. [En påverkan som förändras](#)
4. Modellen Delaktig i Vanda
 1. [Ledning av delaktigheten](#)
 2. [Delaktighetsteamets uppgifter](#)
5. Mål och åtgärder i programmet Delaktig i Vanda
 1. [Huvudmål](#)
 2. [Vi stärker delaktigheten i områdena](#)
 3. [Vi testar och utvecklar digitala lösningar för delaktighet](#)
 4. [Vi möts och för deliberativa diskussioner](#)
 5. [Vi stöder tysta grupper delaktighet](#)
 6. [Ett direkt deltagande kompletterar den representativa demokratin](#)
6. [Beredningsprocessen](#)
7. [Bilagor](#)

Förord

Vi i Vanda planerar och utvecklar tjänster tillsammans med Vandaborna. Vi vill vara en stad där invånarna har det bra, och en stad som skapar framtidsutsikter för sina invånare.

Delaktighet är ingen självklarhet utan kräver systematiskt och långsiktigt stöd liksom också olika former av växelverkan för att lyckas. Att rösta är givetvis ett viktigt sätt att påverka, men i dagens läge behövs det mångsidiga och olika slags sätt att påverka. Det att vår stad blir mer internationell förutsätter nya former av delaktighet. Dessutom är det viktigt att kunna påverka här och nu, och inte bara under vissa bestämda år.

Att stärka delaktigheten innebär framför allt att man bygger upp ett förtroende. Växelverkan måste vara intensiv och jämlik för att det ska kunna uppstå en förtroendefull relation mellan kommunorganisationen och kommuninvånarna.

När vi utvecklar delaktigheten bör vi komma ihåg att inte bara uppfylla en lagstadgad skyldighet utan också på riktigt ge möjligheter till att påverka, vilket också innebär att ge makt åt kommuninvånarna. Vi ska alltså inte bara låtsas lyssna, utan lyssna på riktigt och försöka hitta en lösning tillsammans.

Kommunen har också en viktig uppgift att stödja invånarna i livets svåra stunder och på olika sätt främja Vandabornas delaktighet i deras egna liv. En stor del av detta betydelsefulla arbete utförs som en del av de vardagliga arbetet och uppfattas nödvändigtvis inte ens som främjande av delaktighet.

Delaktighet ska också vara enkelt och skapa glädje. En kultur av samarbete och förtroende utgör grunden för all verksamhet för oss Vandabor. Djärva och avspända Vanda vill vara en föregångare också i denna fråga.

Stadsdirektör Ritva Viljanen

Inledning

Delaktigheten i Vanda har djupa rötter

Vanda stads första delaktighetsmodell är från år 2013. Modellen uppdaterades till modellen Delaktig i Vanda år 2017.

I och med modellen grundades ett team för att samordna delaktigheten.

År 2019 utarbetades tväradministrativa strategiteman för åren 2020–2021. Delaktighet är en av dessa.

Grunden för främjandet av delaktigheten

Delaktigheten har en lagstadgad grund.

I **Finlands grundlag** föreskrivs att den enskilde har rätt att ta del i samhällets och livsmiljöns utveckling samt beslut som gäller honom eller henne själv.

Enligt **kommunallagen** ska fullmäktige sörja för mångsidiga och effektiva möjligheter att delta i kommunens verksamhet.

Vad menar vi med delaktighet?

Delaktighet kan granskas ur ett välfärds-, gemenskaps- och påverkansperspektiv, som etapper eller olika former.

I det här programmet behandlar vi i första hand delaktigheten som delaktighet i kommunen och olika sammanslutningar och grupper, påverkan på stadens service och närmiljö samt förebyggande av bristande delaktighet.

En påverkan som förändras

I beredningen av programmet Delaktig i Vanda lyfte man fram följande trender som påverkar delaktigheten:

Det ska vara lätt att påverka

Trots det låga valdeltagandet är Vandaborna intresserade av möjligheten att påverka både i närmiljön och genom vardagliga val. Över hälften av Vandaborna är intresserade av att påverka utvecklingen av staden och det egna bostadsområdet, men mindre än en tredjedel visste hur de kan delta. Majoriteten vill påverka och ta ställning om de kan göra det på ett enkelt sätt hemifrån eller genom vardagliga val.

Växelverkan skapar förtroende

Förtroendet för offentliga institutioner är relativt högt i Finland, men antalet personer som tror att de kan påverka de politiska processerna är litet jämfört med andra länder där förtroendet är högt. Även i Vanda litar största delen på att kommunen verkar för invånarnas bästa, men mindre än en femtedel upplevde att man lyssnar på kommuninvånarnas åsikter. Otillräcklig information ansågs vara det största hindret för delaktighet.

Från skendelaktighet till genuin påverkan

Det att invånarnas tankar och åsikter syns i besluten motiverar till att delta. Motivationen upprätthålls också om staden reagerar snabbt på respons och motiverar varför en åsikt avisats. Deltagande som genomförts dåligt och framför allt skenbart deltagande kan försämra invånarnas förtroende för kommunen.

Invånarrörelser som partner

Gemensam verksamhet som sker utanför organisationerna har blivit populärare och utmanar etablerade organisationer och institutioner. Städerna och kommunerna ska i framtiden tänka ut olika sätt att föra dialog med medborgarrörelserna och stödja invånaraktivitet och engagemang som sker utanför organisationerna.

En kommun i förändring

De framtida välfärdsområdena förändrar kommunens uppgifter och omvärld radikalt. I fortsättningen ska kommuninvånarna och välfärdsområdets invånare också kunna påverka både sina egna tjänster och utvecklingen samt utvärderingen av dem.

Ledning av delaktigheten

På följande sida beskrivs ledningen av delaktigheten och samordningsstrukturen. I den övre delen av figuren ser man de viktigaste styrande dokumenten med respektive huvudsakliga användningsområde.

Stadsstyrelsen beslutar om delaktighetsarbetet i programmet Delaktig i Vanda och andra program samt strategin. Det rapporteras till styrelsen om hur Delaktig i Vanda-programmet framskrider. **Stadens ledningsgrupp** svarar för den strategiska ledningen av delaktigheten, det vill säga följer upp hur den genomförs och beslutar om operativa frågor under programperioden.

Samordningsgruppen för delaktighet svarar för beredningen av Delaktig i Vanda-programmet samt samordningen av genomförandet, uppföljningen och rapporteringen av programmet. Gruppen samordnar också uppdateringen av verksamhetsområdenas delaktighetsplaner. **Delaktighetsteamet** är beredare för samordningsgruppen.

Verksamhetsområdenas ledningsgrupper deltar i beredningen av programmet Delaktig i Vanda och beslutar om delaktighetsplanerna för det egna verksamhetsområdet. Ledningsgrupperna ansvarar också för ledningen av delaktigheten inom det egna verksamhetsområdet till exempel genom personresurser och andra resurser.

Styrande dokument:

Staka ut riktlinjer,
ställa upp mål

Stadsstyrelsen

Stadens
ledningsgrupp

Strategin:
Riktlinjer,
prioriteringar

Samordning,
uppföljning,
rapportering,
program-beredning

Linjeledning

Delaktighets-
teamet

beredning

Samordningsgrupp
för delaktighet

Verksamhets-
områdenas
ledningsgrupper

**Programmet Delaktig i Vanda: Mål,
gemensamma åtgärder**

Verksamhets-
områdets
samordning

Stadskulturens team
för information och
växelverkan

Delaktighets-
arbetsgrupp inom
stadens strategi och
ledning

Teamet för
information och
växelverkan inom
fostran och lärande

Stadsmiljöns team för
information och
växelverkan

**Verksamhetsområdets delaktighetsplan: Genomförandet av Delaktig i
Vanda-programmet inom verksamhetsområdet, egna mål och åtgärder**

Verksamhets-
områdets och
serviceområdenas
samarbete

Stadskulturens
delaktighetsforum

Delaktighets-
kontaktpersoner

Delaktighetsarbets-
grupp inom fostran och
lärande

Informations- och
delaktighetsgrupp

Verksamhet,
utveckling av
verksamheten

Serviceområden

Serviceområden

Serviceområden

Serviceområden

Social- och hälsovårdens struktur ersätts av välfärdsområdets samordningsstruktur

Delaktighetsteamets uppgifter

Delaktighetsteamet samordnar delaktighetsarbetet på stadsnivå och är en del av stadskulturens team för information och växelverkan.

Utveckling

Den kommunala demokratis och delaktighetens utvecklingsarbete (t.ex. nationella nätverket för kommunal demokrati)

Processer för deltagande på stadsnivå (t.ex. stadens strategi)

Pilotprojekt för nya metoder och användarstöd

Mätning och utvärdering

Samordning

Programmet Delaktig i Vanda och verksamhetsområdenas delaktighetsplaner

Evenemang

- Stadsledningens invånarforum
- Områdesdagar

Metoder

- Invånarråd
- Delaktighetstelefon
- Erätauko-dialog

Tjänster

- Stöd för planering av delaktighet
- Stöd för planering och facilitering av invånarmöten
- Stöd för att nå ut till invånarna
- Elektronisk delaktighetsmiljö
- Regionala nyhetsbrev
- Utbildning för personalen
- Delaktighetsnätverk
- Delaktighetsteamets webbplats på intranätet

Samarbetspartner

Lokala nätverk

Invånarlokalerna och byaevenemang som platser för deltagande med låg tröskel

Understöd för samhällsaktiviteter

Lokaler för samhällsaktiviteter

Mål och åtgärder i programmet Delaktig i Vanda

Delaktig i Vanda-programmets mål och åtgärder har delats in i [huvudmål](#) och under fem teman: Åtgärderna under de fem teman främjar också varje huvudmål.

Programmets teman är:

1. [Vi stärker delaktigheten i områdena](#)
2. [Vi testar och utvecklar digitala lösningar för delaktighet](#)
3. [Vi möts och för deliberativa diskussioner](#)
4. [Vi stöder tysta grupper delaktighet](#)
5. [Ett direkt deltagande kompletterar den representativa demokratin](#)

Huvudmål

Delaktig i Vanda-programmets huvudmål och huvudmålen mätare styr och mäter utöver programperiodens mål också den fortlöpande verksamheten. Åtgärderna under de fem teman främjar också varje huvudmål.

Mål 1: Vandaborna upplever delaktighet.

Mätare: Delaktighetsenkätens resultat i delaktighetsindikatorn.

Mål 2: Vandaborna är nöjda med sina möjligheter till delaktighet och påverkan.

Mätare: Andelen nöjda och rätt så nöjda i delaktighetsenkäten.

Mål 3: Valdeltagandet i Vanda ökar i kommunalvalen.

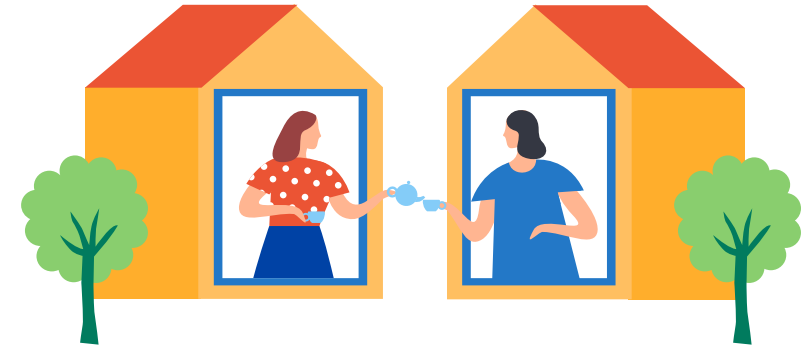
Mätare: Valdeltagandet i kommunalvalen

Mål 4: Kanalerna för invånarväxelverkan är välbekanta.

Mätare: Delaktighetsenkätens resultat om hur välbekanta informationskanalerna är för invånarna.

Tema 1: Vi stärker delaktigheten i områdena

Mål 1: Mer lokalt deltagande genom samarbete

Åtgärd: Vi utvecklar konceptet med invånarforum till att bli mer växelverkande.

Åtgärd: Vi stöder lokal invånaraktivitet. Vi samlar in bra verksamhetssätt av de nuvarande invånarrörelserna, skapar en modell för stadens deltagande och stöd samt testar nya sätt att främja delaktigheten i områdena och delaktigheten i stadsdelarna.

Åtgärd: Vi förnyar konceptet Områdesdagen.

Mål 2: Medborgarbudgetering ökar invånarnas möjligheter att påverka

Åtgärd: Vi etablerar medborgarbudgetering som en del av stadens fortlöpande verksamhet och utvidgar den över verksamhetsområdesgränserna.

Mål 3: Mer lokal information

Åtgärd: Vi förbättrar områdenas nyhetsbrev.

Åtgärd: Vi går med i olika grupper på sociala medier.

Åtgärd: Ökad synlighet i lokaltidningarna.

Mål 4: Stadens öppna möteslokaler skapar delaktighet

Åtgärd: Vi kartlägger möteslokalerna

Mål 5: Stöd för verksamhet och aktiviteter på eget initiativ

Åtgärd: Vi utreder möjligheterna för en partnerskapsfinansieringsmodell.

Åtgärd: Vi stöder ordnandet av evenemang.

Tema 2: Vi testar och utvecklar digitala lösningar för delaktighet

Mål 1: Digitala delaktighetstjänster som utgår från användaren och har låg tröskel

Åtgärd: Vi förbättrar den elektroniska delaktighetsmiljön tillsammans med stadsborna.

Åtgärd: Vi utvecklar en mångsidig, omfattande och vital elektronisk delaktighetsmiljö tillsammans med de anställda.

Åtgärd: Vi skapar gemensamma digitala lösningar med välfärdsområdet.

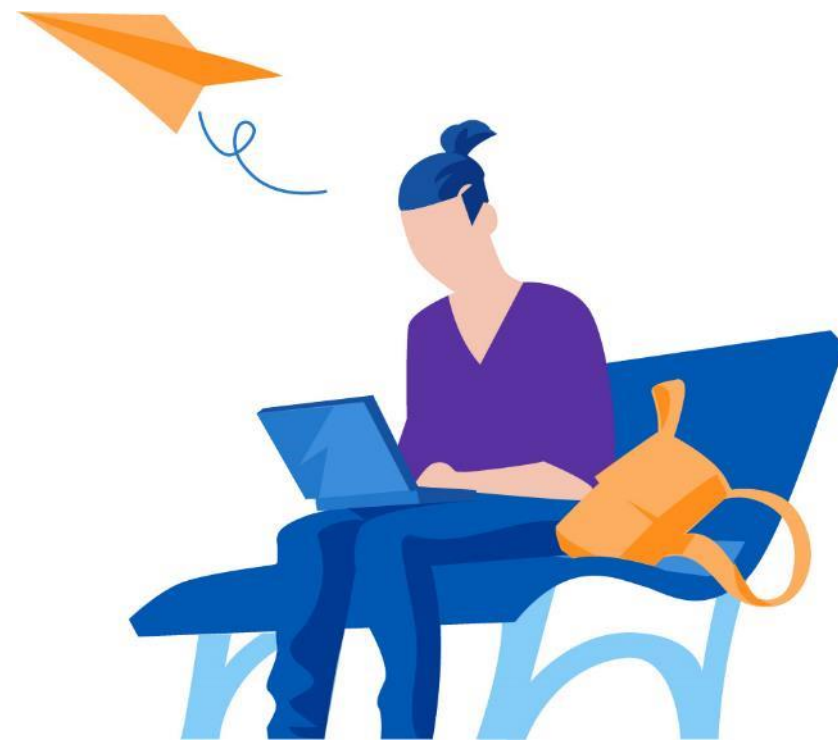
Mål 2: Vi främjar digitala försök

Åtgärd: Vi testar spelifiering.

Åtgärd: Vi testar digitala stadsmodeller.

Mål 3: Interaktivt deltagande på distans

Åtgärd: Vi utvecklar och fortsätter med den interaktion på distans som vi lärde oss under coronapandemin.

Tema 3: Vi möts och för deliberativa diskussioner

Mål 1: Deliberativa samtal är en etablerad del av beslutsberedningen

Åtgärd: Vi använder oss av invånarråd i beredningen av beslut.

Mål 2: Metoder för kvalitativa och konstruktiva samtal används i servicen och det gemensamma utvecklingsarbetet

Åtgärd: Vi utnyttjar Erätauco-dialoger.

Åtgärd: Vi bevarar det dialogiska kunnandet i nätverkssamarbetet.

Åtgärd: Vi främjar införandet av metoden för socialt lyssnande.

Åtgärd: Vi utbildar personalen i användningen av invånarnas respons och innovationer i vardagen med hjälp av dialogiska metoder och metoder för servicedesign.

Tema 4: Vi stöder tysta gruppers delaktighet

Mål 1: Barns och ungas delaktighet stärks

Åtgärd: Vi stärker barns och ungas delaktighet enligt verksamhetsplanen Barnvänlig kommun, till exempel genom att intensifiera samarbetet mellan hemmet och småbarnspedagogiken och hemmet och skolan.

Mål 2: Delaktigheten för personer med främmande modersmål stärks

Åtgärd: Vi satsar på möjligheter att delta och påverka på lättläst språk och främmande språk.

Åtgärd: Vi skapar nya metoder och handlingsätt.

Mål 3: Stödjande av delaktigheten för personer som riskerar att marginaliseras

Åtgärd: Vi skapar nya verksamhetsmodeller.

Åtgärd: Vi främjar användningen av erfarenhetsexperter.

Åtgärd: Vi förbättrar kunskandet när det gäller att ordna tillgängliga och lättåtkomliga evenemang.

Mål 4: Hinder för digitalt deltagande avlägsnas.

Åtgärd: Vi utvecklar delaktighetstelefonen så den utgör ett smidigt alternativ till det digitala deltagandet.

Tema 5: Ett direkt deltagande kompletterar den representativa demokratin

Mål 1: Växelverkan med invånarna är planenlig

Åtgärd: Vi uppmuntrar till planering och förverkligande av växelverkan med invånarna.

Åtgärd: Vi lägger till invånardelaktigheten som en del i besluten.

Åtgärd: Uppdateringsprocesserna för verksamhetsområdenas delaktighetsplaner görs klarare och målsättningen är att i fortsättningen föra dem till behandling i organ såsom nämnder

Mål 2: Dialogen mellan förtroendevalda och invånarna stärks

Åtgärd: Vi introducerar nya platser och sätt för förtroendevalda och invånarna att föra dialog med varandra.

Åtgärd: Vi testar webbdiskussioner.

Mål 3: Öppenheten i beslutsfattandet ökas

Åtgärd: Vi informerar mer öppet om beslutsfattandet på stadsnivå.

Åtgärd: Vi förbättrar användningen av respons servicen.

Mål 4: Påverkansorganens effektivitet ökar

Åtgärder: Vi ordnar åtminstone en gång i året ett möte som är öppet för kommuninvånarna.

Åtgärder: Vi utvecklar påverkansorganens information och gör den synligare på sociala medier och webbsidorna.

Beredningsprocessen och bilagor

Programmet Delaktig i Vanda har beretts i växelverkan med invånarna, personalen och de förtroendevalda. Beredningen leddes av ledningsgruppen för strategitemat delaktighet och samordnades och förverkligades av Delaktighetsteamet.

Enkäterna i anslutning till programmet besvarades under våren 2021 av sammanlagt 912 invånare, förtroendevalda och stadsanställda i Vanda. Ett invånarråd som sammanställdes genom slumpmässigt val deltog i beredningen i maj–augusti 2021. Beredningen behandlades våren 2021 i påverkansorganen, stadens ledningsgrupp, stadsstyrelsen och fritidsnämnden.

Programmet var under sommaren 2021 öppet för kommentarer på plattformen OsallistuvaVantaa.fi. De ordnades också särskilda möten för intressegrupper, en webbdiskussion och ett seminarium om ämnena i programmet. Vid beredningen av programmet beaktades dessutom verksamhetsområdenas delaktighetsplaner, årsrapporteringen över verksamhetsområdenas delaktighets- och påverkningsmöjligheter, kommuninvånarenkäter som utförts i Vanda, Kommunförbundets invånarundersökning och aktuella diskussioner och undersökningar om delaktighet. Vid beredningen beaktades också övriga program, där det förekommer riktlinjer om delaktigheten

Delaktig i Vanda-programmets mål och åtgärder i en tabell

Ett dokument med bakgrundsfakta om programmet Delaktig i Vanda

Verksamhetsområdenas delaktighetsplaner 2021

- Stadskulturen
- Stadens strategi och ledning
- Fostran och lärande
- Stadsmiljön
- Social- och hälsovården

